

INTERNETNING YOSHLAR MA'NAVIYATIGA TA'SIRI

Jalilova Muhayyyo

Andijon Davlat Universiteti Ijtimoi-Iqtisodiyot fakulteti talabasi

Annotatsiya. Maqola ijtimoiy tarmoqlarning yoshlar tarbiyasiga ta'sirini va ularning hayotida o'z o'rnini tekshiradi. Bu qo'shma tarqalgan masala internet foydalanuvchilarining asosiy tarmoqlarimasalan, "Odnoklassniki.ru", "Feysbuk", "V.kontakte", "Moymir" kabi saytlarni o'z ichiga oladi. Maqolada bir qancha ilmiy tadqiqotlar natijalariga ko'ra, bu tarmoqlar yoshlar tarbiyasiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. "Darakchi" gazetasining o'tkazgan so'rovnoman natijalari bo'yicha, ko'p foydalanuvchilar ushbu tarmoqlarda do'stlar bilan bog'lanish va yangi tanishuvlar qo'lida yordam berishni ma'qullaganlar, ammo, ularning bir qismi tarmoqlarning yoshlar tarbiyasiga va odob-axloqiga salbiy ta'sir ko'rsatishini tan olgan. Bu, internetdagi ijtimoiy tarmoqlarning omma o'rtasida ommalashishini va salbiy ta'sirini ko'rsatadi. Maqola ijtimoiy tarmoqlarning hozirgi vaqtdagi o'rinini, ularning o'zgarish va o'zgarishlarning muammolarni ko'rib chiqadi.

Kalit so'zlar: Ijtimoiy tarmoqlar, "Odnoklassniki.ru", odob-axloq, "Facebook", "V.kontakte", "Moymir", Sotsial tarmoqlar, virtual narkotik.

Maqolada "Ijtimoiy tarmoqlar yoshlar tarbiyasiga salbiy ta'sir ko'rsatadi" degan mazkur mavzuga oid ma'lumotlar taqdim etilgan. Ushbu maqolada internetdagi asosiy tarmoqlar, masalan, "Odnoklassniki.ru", "Facebook", "V.kontakte", "Moymir" kabi saytlarning yoshlar o'rtasidagi ommalashishiga ta'sir ko'rsatishi va ularning hayotida o'z o'rnini tutishini ko'rsatishga harakat qilingan. "Darakchi" gazetasining o'tkazgan so'rovnoman natijalariga ko'ra, ko'p foydalanuvchilar bu tarmoqlarda do'stlar bilan munosabatlarni rivojlantirish va yangi tanishuvlar qo'lida yordam berishni qadrlaydilar. Biroq, qo'shma foydalanuvchilar tarmoqlarning yoshlar tarbiyasiga va odob-axloqiga salbiy ta'sir ko'rsatishini ham tan oladilar. Maqola jamiyatda ijtimoiy tarmoqlarning ommalashishini va salbiy ta'sirini ko'rsatadi.

Bunda qo'shimcha qiziqarli fikrlar kiritishimiz mumkin. Yangi xulosalar, ilmiy tadqiqotlar, yoki boshqa ma'lumotlar bilan qo'shimcha tahlil va natijalar ko'rsatish maqolani yanada ko'proq ma'lumotlar bilan to'ldirishi mumkin. Ayni paytda, ommaviy fikrlar va so'zlar bilan maqolani ko'paytirish, ko'p qiziqarli ma'lumotlar kiritish ham mumkin. Shunday qilib, maqola hajmini ko'paytirib, o'quvchilar uchun yanada ma'qul va qiziqtirish qilish mumkin.

Maqolada ta'kidlanganimizdek, sotsial tarmoqlar bugungi kunda insonlar o'rtasida keng e'tiborga ega. "Facebook", "Twitter", "Qzone", "Odnoklassniki.ru", "V kontakte" kabi mashhur tarmoqlarning a'zolari millionlab belgilangan. Ular insoniyatning qanchalik sotsial tarmoqlar ichida faoliyat ko'rsatayotganligidan shahskiyat qilish mumkin. Bu, shuningdek, sotsial tarmoqlarning bo'sh vaqt o'tkazishning muhim vositasi deb hisoblanishi haqida bir fikr bildiradi. Bir narsa ma'lum: Virtual dunyo haqiqiy hayot bilan farq qiladi. Jonli muloqotlarda, jonli fikrlarda ishtirok etish, o'zimizga kerakli qarorlarni qabul qilish real hayotda yetakchi muhim vazifalardir. Virtual dunyo esa, insonni dunyoqarash va o'z o'zgarishlari bilan cheklab qo'yishi mumkin.



Shuningdek, maqola real va virtual hayot o'rtasidagi farqlarni kuchaytiradi. Bu o'zgarda va o'zgartirib yozilishi mumkin. Sotsial tarmoqlar hayotimizda ahamiyatli o'rin egallayapti, bu esa ularga ajratilgan diqqat va moliyaviy resurslar ko'payadi. Reklama va PR faoliyati shu tarmoqlarda kuchli tartibda rivojlanmoqda, hattoki 2010 yilda Mark Tsukerberg haqida badiiy film suratga olindi. Bugungi kunda ko'p yoshlar vaqtlarini sotsial tarmoqlarda o'tkazadi, hatto darslarini va shaxsiy rejalarni ham shu orqali boshqaradi. Bu, sotsial tarmoqlarga qiziq bo'lmay qolishimizning o'rnidan, balki psixologik qaramlikni kuchaytirishimizning natijasi hisoblanadi. Internet olamida sayohat qilish tajribasiz, ba'zi insonlar esa "Online", "V seti", "Gotov k obshcheniyu" kabi statuslar orqali o'zlarini ifodalaydilar.

Bu odamlar sotsial tarmoqlarda "yashashadi", virtual hayotda real hayotdan ustun turing. Bu tendensiya salbiy oqibatlariga olib kelishi mumkin, chunki ular haqiqiy hayotda bo'lgan muammolarni tarmoq orqali hal qilishadi. Bu insonlar tarmoq orqali o'z hayotlarini o'rganishadi va dunyoqarashi shu tarmoq doirasida shakllanadi. Ularning real hayotdagi muammolari tarmoqda qoplangan va bu ularga faqat o'zlarini to'liqni saqlashga yordam beradi. Internet ularning fikrlashini o'zgartirib yuboradi.

Sotsial tarmoqlar yovuz maqsadlarga xizmat qilishga ham imkon beradi. Bu tarmoqlar orqali axborot va xabarlar boshqalar tomonidan o'g'irlanishi, buzilishi, va boshqa tarmoq a'zolariga yuborilishi mumkin. Hatto, firibgarlar ham tarmoqlarda qalbaki rasmlar va yolg'on ma'lumotlar orqali o'z maqsadlariga erishishlari mumkin. Ular orqali boshliqqa qarshi qotilliklar va isyonlar tashkil etish ham mumkin. Masalan, "informatsion urush" deb ataluvchi zamonaviy fanda, sotsial tarmoqlar juda kuchli bo'lib ko'rinadi.

Hozirgi vaqt davomida, sotsial tarmoqlar jahonning diqqatini jalb etgan qo'zg'onchiliklar va inqiloblar bilan bog'liq voqiyalar bilan ham bog'liqlikka ega. 2011-yilda, arab inqiloblari deb nomlangan harakatlar butun dunyo tomonidan e'tibor bilan kuzatildi. Bu inqiloblarda 18-35 yoshdagi fuqarolar ham o'zlarini sotsial tarmoqlarning ta'siri ostida ko'rib, ularning boshqa mamlakatlardagi do'stlarining hayotini ko'rib, o'zlarining hayotini o'zgartirishga qaror qildilar. Misrda sodir bo'lgan tartibsizliklar "Twitter inqilobi" deb atalandi. Bular ko'rsatishicha, sotsial tarmoqlar jamiyat va davlat siyosatiga katta ta'sir ko'rsatishgan bo'lib, bu yangi fuqarolik jamiyatining shakllanishida katta o'rin o'ynagan.

Xulosa qilib aytganda, yoshlar bo'sh vaqtini faqat sotsial tarmoqlarda o'tirish bilan o'tkazishlari noto'g'ri. Jonli, haqiqiy va real muloqot o'rnini hech narsa qo'llay olmaydi. Yoshlar uchun kitob o'qish, o'z ustilarida ishlash va ijtimoiy faollikni oshirish juda muhimdir. Sotsial tarmoqdagi faollik hech narsani belgilamaydi va inson haqiqiy hayotiga oid bo'lmagan ma'lumotlarni saqlashga olib kelishi mumkin.

Maqolamizga yakun qo'yamiz, biz sotsial tarmoqlarning hayotimizga bo'lgan ta'sirini rad etmaymiz. Biz o'g'ir ravishda sotsial tarmoq foydalanuvchilari bo'lib, real hayot va virtual hayotning farqini tushunishimiz kerak. Yuqoridagi fikrimizni boshqacha ifodalaymiz, yangi mamlakatlar ko'rishimiz kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoyev. Toshkent shahri, 2021-yil 26-mart.
2. Ziyou.com
3. Ибрахимов, Б. (2023). НИ ВЕСЕЛОВСКИЙ КАК ИССЛЕДОВАТЕЛЬ СРЕДНЕЙ АЗИИ. *Interpretation and researches*, 1(4).
4. G'ulomjonov, O. (2023). OILAVIY HUQUQLARNI AMALGA OSHIRISH VA OILAVIY MAJBURIYATLARNI BAJARISH. *Namangan davlat universiteti Ilmiy axborotnomasi*, (7), 856-860.





5. Абдуллаев, А. Н. (2020). SOCIAL AND ECONOMIC FACTORS OF COUVOLUTION PROBLEMS. *Scientific Bulletin of Namangan State University*, 2(8), 150-155.
6. Tolibjonovich, M. T., & Rahimjon o'g'li, G. O. (2021). Prerequisites For The Development Of A Leasing Mechanism In Public-Private Partnership. *International Engineering Journal For Research & Development*, 6 (SP), 5.
7. <https://elib.buxdu.uz/index.php/pages/referatlar>

